महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

विभाग प्रमुख : डॉ. ज. □ा. जाधव **फोन : २५५३८००९**

हवामानावर आधारीत कृषि सं□श

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

पुणे

दिनांक: १४.०८.२०१८

मागील आठवडयाचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवडयात कमाल तापमान २५.० ते २८.५ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २१.३ ते २२.१ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८६ ते ९७ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ७६ ते ९२ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ८.४ ते ११.३ कि.मी. होता, बाष्पीभवनाचा वेग २.९ ते ४.१ मि.मी. प्रति दिन होता. प्रखर सूर्यप्रकाशाचे तास ०.१ ते ४.३ प्रती दिवस होते. मागील आठवडयात १५.२ मि.मी. इतका पाऊस झाला.

हवामान अं□ाज : या आठवडयात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २६ ते २९ अंश सेल्सिअस, तर किमान तापमान २१ ते २२ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहील. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८५ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ७४ टक्के दरम्यान राहील. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ०९ ते २६ कि.मी. दरम्यान राहील. आकाश पूर्णतः ढगाळ राहील. वाऱ्याची दिशा नैऋत्येकडून ईशान्येकडे राहील.

हवामान अं□ाजावर आधारीत कृषी सल्ला

भारतीय हवामान खात्याच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात पुढील ४८ तासात बहुतेक ठिकाणी व त्यापुढील ३ दिवसात अनेक ठिकाणी पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. पुढील ४८ तासामध्ये अनेक ठिकाणी पाऊस पडण्याची शक्यता असल्याने आवश्यक असेल तेथे अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा. पावसाची शक्यता असल्याने फवारणी पुढे ढकलावी. पुढील २४ तासात जोरदार वारे वा-याची शक्यता लक्षात घेता फळबागांना व फळपिकांना काठी किंवा बांबूचा आधार द्यावा तसेच ऊस पिकामध्ये ५ ते ६ ऊस एकत्र बांधावेत.

पिक	पिक अवस्था	कृषी सल्ला
सोयाबीन	पिक वाढीची अवस्था	विविध प्रकारच्या किडींच्या/ अळींच्या नियंत्रणासाठी पिकामध्ये एकरी ८ ते १० पक्षी थांबे उभारावेत. सोयाबीन पिकावर पाने खाणाऱ्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास एस एल एन पी व्ही ५०० एल ई ५०० मिली ५०० लिटर पाण्यात प्रती हेक्टर किंवा नोमूरिआ रीलेई भुकटी १ किलो, २०० लिटर पाणी + १०० मिली. सुर्यफुल तेल + द्रवरूप साबण ३० मिली. (सॅन्डोवीट किंवा ट्रायट्रान) + १ लिटर दुध मिसळून फवारणी करावी. या बुरशीच्या वापराने आळ्या रोगग्रस्त होवून मरतात. कोरड्या हवामानात फवारणीच्या आधी व नंतर पिकास भरपूर पाणी द्यावे तसेच फवारणीनंतर २ दिवस पिकावर तिसऱ्या प्रहरी फक्त पाणी फवारावे.
मका	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे माक्यावरील पर्ण करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी ०.२५ टक्के प्रवाही डायथेन एम ४५ या बुरशीनाशकाची फवारणी ५०० लिटर पाण्यातून करावी.
मुग	फुलोरा अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे मूग पिकावर विशेषत: भूरी रोगाचा प्रादुर्भाव होतो. भूरी रोग फुले येण्याच्या पुर्वी अथवा पीक फुलो-यात असताना आल्यास जास्त

		प्रमाणात नुकसान होते. या रोगाच्या नियंत्रणासाठी २२ ग्रॅम पाण्यात विरघळणारे गंधक १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. शेंगा पोखरणारी अळी / केसाळ अळीचा बंदोबस्त करण्यासाठी किनॉलफॉस २५ ईसी २० मिली १० लिटर पाण्यात मिसळून कीडनाशकाची फवारणी करावी.
भात	रोपवाटिका व लागवड	ज्या ठिकाणी लागवड केलेली रोपे अधिक फुटव्याच्या अवस्थेत आहेत तेथे ३ ते ५ सें.मी. पाण्याची पातळी ठेवावी. राइस स्टेम बोअरर उर्फ खोडकिडीच्या नियंत्रणासाठी रोपांची पुर्नपेरणी केल्यानंतर २८ दिवसांनी, एक आठवड्याच्या अंतराने तीन वेळा, खोडकिडीची अंडी खाणाऱ्या ट्रायकोग्रामा जॅपोनिकम व ट्रायकोग्रामा चिलोनिक्स या परोपजीवी युक्त अंडी असलेले कार्डचे प्रसारण करणे (५ ते १० ट्रायकोकार्ड प्रती हेक्टर).
कापूस	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे कापसावरील रस शोषक किडींच्या नियंत्रणासाठी ५% निंबोळी अर्काची फवारणी करावी किंवा थायमिथोक्झाम २५ डब्लु.जी. २ ग्रॅम किंवा इमिडाकलोप्रीड १७.८ एस एल २ मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे. शेंदरी बोंड अळीच्या नियंत्रणासाठी कापूस पिक ६० दिवसाचे झाले असल्यास ट्रायकोग्रामा अंडी (ट्रायकोकार्ड) १.५ लक्ष/हेक्टर शेतात प्रसारण करावे. तसेच बोंड अळीच्या (रासायनिक) नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफॉस ५० ईसी ३० मिली किंवा स्पिनोसॅड ४५ एस.सी. ३.५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
भाजीपाला	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे भाजीपाला पिकावरील रस शोषक किडींच्या नियंत्रणासाठी ५ % निंबोळी अर्काची फवारणी करावी किंवा व्हर्टीसिलियम लेकॅनी (फुले बगीसाईड) या जैविक किटकनाशाची १ किलो + १ लिटर दुध प्रति २०० लिटर पाण्यातुन फवारणी करावी (कोरड्या हवामानात फवारणीच्या आधी व नंतर पिकास भरपूर पाणी द्यावे तसेच फवारणीनंतर २ दिवस पिकावर तिसऱ्या प्रहरी फक्त पाणी फवारावे) किंवा इमिडाकलोप्रीड १७.८ एस एल २ मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारावे.
केळी :		सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे केळीवरील करपा (सिगाटोका) रोगाचा प्रादुर्भाव दिसताच रोगग्रस्त पानाचा भाग/ पाने काढून जाळून नष्ट करावीत. ह्या रोगाच्या नियंत्रणासाठी २५ ग्रॅम डायथेन एम- ४५ किंवा २५ ग्रॅम कॉपर ऑक्झिक्लोराईड अधिक १० मिली स्टिकर प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे. यानंतर १० लिटर पाण्यात १०० मिली मिनरल ऑईल मिसळून फवारणी करावी. फवारणी पावसाची उघडीप पाहूनच करावी.
जनावरांचे व्यवस्थापन		पावसाळ्यात ओल्या व कोवळ्या हिरव्या चाऱ्याचे प्रमाण अधिक असल्याने जनावरांना योग्य त्या प्रमाणात हिरवा चारा खाऊ घालावा म्हणजे जनावरांना पोटफुगी होणार नाही. पोटातील जंताच्या नियंत्रणासाठी पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने जंतनाशक पाजावे. जनावरांना रोग प्रतिबंधक उपाय म्हणून पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने योग्य वेळी लसीकरण करून घ्यावे तसेच जनावरांना व पक्ष्यांना नेहमी पिण्यास स्वछ पाणी द्यावे.
***टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वत:ची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी.**		